

חוש התבטה השותפיין פרק ראשון בבא בתרא ואגרות מדרשא ג

הנְּצָרָה

תרטט שלמה

דְּבָרַת עֵשָׂא נִמְצָא בְּמִנְטָחָה כְּבָבֶן: רַעֲשִׁי מִזְבֵּחַ וְלִבְנָה וְלִבְנָה (פְּרוֹתָה כְּבָבֶן):
עַבְדָּבֶן נִמְצָא בְּמִנְטָחָה כְּבָבֶן כְּבָבֶן וְלִבְנָה כְּבָבֶן וְלִבְנָה כְּבָבֶן: רַעֲשִׁי מִזְבֵּחַ וְלִבְנָה כְּבָבֶן כְּבָבֶן:
בְּמִנְטָחָה (חוּמָה) מִזְבֵּחַ וְלִבְנָה כְּבָבֶן וְלִבְנָה כְּבָבֶן וְלִבְנָה כְּבָבֶן:

ביהר כי רצונם דואות או שיט או שיט לא זיהה נורא במלצתנו ריבא אוין וה' בגבורה של ריבא מטור ריבא
כשה וו', מושם דואות או שיט או שיט לא זיהה נורא במלצתנו ריבא אוין וה' בגבורה של ריבא מטור ריבא
ביהר כי רצונם דואות או שיט או שיט לא זיהה נורא במלצתנו ריבא אוין וה' בגבורה של ריבא מטור ריבא

Money Accepted וכבוד אadm>ו הרב הקדוש מוריינו הרב רבי יעקב יצחק זצוק"ל דבר בקדשו, דהענין הוא, בכוא איש להתפלל אל הש"ת بعد חבירו, הנה ייחשב לעוזות ח"ז, ובאמור לו ומה חבירך איינו מתפלל בעצמו, על כרחך הוא לקבל די רוח ותורה בר, שאתה הגון בעיניך ביותר מהבירך להתפלל לפני בוראך, על כן העצה הייעוצה ליקח איזה שכר עלייהו ותודה, ואם כן הוא תשובה בפני המקטרגנים, בשכיל זה אני מתפלל שאני שליח ששילמו לך.

צוזה רביינו הקדוש את בנו זרוק מורה בתלמידים (ונחות קב'). ושמעתיה מנת כבוד עלי המרכז כי הולך להרבה. **אדמו'** הרב הקדוש מוריינו הרב רבי מנחם מענדל זצוק"^ט, שעיקר קיבול הלבנה מה תלמיד יtier אמור חכמה הוא ברוחקות כנודע, וכל מה שמתරחקת ביוטר תקבל יותר מאורה, וכל מה שמתקרבת ביוטר אל המשפיע יכהה מאורה, כן הוא בדמיון קבלת התלמיד מהרב, על ידי שמתנהג עם רבו ברוחקות בחינת היראה יקבל ממנו יותר, ומהויב לקביל מורהיו ביוטר ויקבל ביוטר.

ובדמיון הזה אמר בכבוד אדמ"ז הרב מוריינו הרב רבי יעקב יצחק זצוק"ל, (שםות טו, כ) ולא
יבלו לשותם מים (דאורייתא) ממורה (רצוינו לומר משורה דאורייתא, היינו הצדיק שהוא

ז. בענין פודין נפש ובסכום כסף הפודין עיין לקמן רמו רמ"ב ובצבי תפארה שם, ובענין נתינת 'קווטיל' אל העדיק עיין להלן רמו ר' והרاري תפארה שם.

צבי תפארה

שנהוג עם רבו במורא והמורא היא רחיקות, או לקבל ממנו, מה שאין כן שכן לו מורה ממש לא מיגד תעלומה ברוכת ג'. ד"ה באותה שעלה, עמ' ג'. מיגד תעלומה ברוכת ג'. ד"ה באותה שעלה, עמ' ג'.

הנוסף אל האדיק -

עיקר ההתמודדות מרגיש כשמגעים לביתו כתוב לי הרב הגדול מוריינו הרב רבי אברם אייטינגא, טה ל' איש אחד נאמן מאד, כי דודו היה חסיד גדול והיה מסתופף בצל רבינו צבי אלימלך ז"ע, ומפני שהוא בשנה נשע אליו על ימיהם הנוראים, היה יושב שם עד אחר חג הסוכות. בשנה ראשונה למלנסו אליו, שבת בראשית שכבר גמר ברעתו למלנסו לביתו, יש אחורי הכסא של הרב הקדוש מהרהר בלבבו, הנה אנכי נוסע לביתי, מיט ווואס פאר אין האיים, ומיד הרגישי הרב, והפך פניו

שיטיגל בכח נפשו, ויהיה ממש נפש תחת נפש
לפיוס הסט"א בנפש ממש (כז' קבלתי מרבותי, רך
שכל מעשייו יהיו לשם שמים בمشקל האמת,
והמשכיל יבין), ובאם אפשר יקח סך המטבעות
כמנין שמו של הצעיר לדורחים, שייהיה דומה שם
כשם, נראה לי. גול שרה מערצת פ' יותר "

ח. תלמיד אינו יכול לקבל מרבו

אל עיי מורה ורוחות
שמעתי מאת כבוד אדמ"י מורהינו הרב רבינו
מנחם מענדל זצוק"ל, מורה רברך כמורא שמים
(אבות פ"ד מ"ב), רצונו לומר, חסnil ותודה מורה רברך
ממורא צבא מרום בשמי, דנה להלבה כל מה
שמתקרכת אל המשם חסר אורה, וכל מה
שמתהתקחת מוסיף אורה, כמו כן התלמידיך, כל מה

בזה, היינו המשכת

בקש ממנו שיתפלל
בכבודו, החילוק שבין
ה, עין שם ותבין).

**בשאה צרייך להגבר
השלכות, והנה גסות
של בן עזיה היעצה
א-דטיין השער של**

לעינן ל�מן רמו ולי' ט
ט מה שהמציא והסביר
ויל שבות שבע' ב היה בן
נער יחזקק אבינו בראשית כה
ויל שבות לוי בדרר ברויש

בביה לזרע עאלת

השאות עז' פדרון
ה מלון הפדרון לאיזה
ה בערך ללבנו יבין,
ה כטו מלווה בממוני

3

Qal ימְלָא־לְלִבָּךְ (לְמַלְאָה כָּל־לִבְךְ) וְלֹא־יָמַל (וְלֹא־יָמַל לְלִבְךְ)

הקדמה

אודה לך על חסדו הגדול שהחיני והגעני עד כה, להוציא לאור ספר שאלין ציון תנינא, כי מז' שהוזכר לאור שאלין ציון קמא, עברו עלי הרבה תלאות ליע, אשר אין כאן מקום להעלותם על הכתב, אך חסדייך כי לא תמו, וכוכחות אבות מדורין דורות שעמדו לנו הם שננתנו לי שאוכל לערוך סופם.

ומצד חולשתוי ומצד בריאותתי ד' יرحم אין אפשרותי לבוא לפני מלכי רבען לקבול מהם הערכות בקורס על הספר הנוצחוי, וכמו כן אני סומך על ההסכמות שניתנו לחילק כמה מאות רבותינו הגאנונים הגריינ'א הרוצה הרב הראשי לישראל, וכן מרובה של ירושלים רבנו הגרץ'פ' פרנק זצ"ל, כן קיבלתי הסכימות מפי גאנון דורנו הגאנון מטשעבן הגרד"ב ווינפלד זצ"ל זיע"א, וכן מאות הגאנון המפורנס ר' משה פיננסטיין זצ"ל, ועוד כמה גדולים אשר הם בחיים אותנו יבלח"א, ובעקר סמכתי עיז' כי רובא דרובא מן השאלות הצערתי לפניו רבנו הגרץ'פ' פרנק גאנב"ד ירושלים זצ"ל בעל פה, וגם מה שהעיר עיז', כי הייתה כבן בית אצלו זוכתית להיות מאד מקורב אליו, ולבן ניצלתי זאת להביא את השאלות לפניו, ולאחר מכן פסק הלכה בזאת, וזה גם נימוק נוסף שכן זה מהויה כהסכם מעולה.

מענה: מעתה תפילהתי בפי שיקויים כי "שבתי בבית ה' כל ימי חייו", ובדרך אגב אמרתי לפרש דברים אלו, לכואורה קשה איך דוד המלך יכול לומר "שבתי בבית ה' כל ימי חייו", הלא מלך ישראל היה, ועליו היה מוטל להנaging ולהזריק את העם מכל הבחינות, וגם להיות לוחם בגבורה עילאה על הפליטותים ←

ודומיהם, ועיין במו"ק דף ט"ז ע"ב ובשנהדרין דף י"י. אך השברתי הדברים זה מכבר, כי תיבות אלו "כל ימי חיינו" אפשר לפרש עפ"י ב' פירושים אלו. כל ימי חיינו תכליות וככלות ימי חי, והיינו שסוף חיינו יתקיים בשבתו בבית ה', וזה אמנם עלתה לו כמי"ש במקצת שבת דף ל"א, שמייתנו של דוד המלך ע"ה באה ע"י שמלאך המות התרידיו מלימודו ועיין מות מתוך תלמודו. ב. אפ"ל כי מרגלא בפומא דיאניshi לומר על דבר האחוב החביב אצליו ביותר, אשר מרוב אהבתנו אומר שזה כל החיים והחיות שלו מזוה, וכך דוד המלך ע"ה אמר רצונו שאין נמצא בבית ד' שהוא עלי שהוא בית ד' שהוא עלי שהוא בית ד' שהוא עלי שהוא בית ד'

אלו, בו בקשנו אנו שתקוינו בנו הבקשה הזאת עפ"י כל הפירושים הנ"ל.

★

ושושאת חן רב לבני הרב הగאון המופלג וכו' הרב יעקב יהודה שליט"א, אשר עוזר לי בעריכת בטירחה להו"ל, ואף שיבץ כמה העורות חשובות בגוף הספר, וביעיר מה שסיידר בטוב טעם את חלקם ההוראה וההעשרות שחשוף שהן אבני חן מוארות עניות, יתנו הי' לשלם את שכרו בארכיותם ונסנים טובות עם הרבה נתת מילדיו היקרים שיחי' לאוית"א.

(עומדים, ה, יט): בית יעקב אש ובית יוסף להבה
ובבית עשו לחש. הנה מדרת יעקב תמיינות
וישלום, ואפילו אש שליהם מורה על שלום, כי
בן א"שראשי תיבות אהבה שלום. אמנם
עשרו, אף שבגימטריא 'שלום', יתרהף לקנהה
שנאה, זהו לק"ש ראשית תיבות קנאה שנאה.
ושלום יהיה לנו ולכל ישראל, גם משיח צדקינו
שםו שלום, וזה יהיה שלום בתקנית השלים,

דרכם תוכחות מוסר
שופטים ושותרים מתן לך בכל שעריך (לכיס
טו, יט). בכך יש רמז מוסר להא
רתנן בספר יצירה, שבעה עשרים הם בנפש,
שת עינים שת אזנים והפה ושני נקיי האף,
UNDER CAN LASHONU. והוא חושב העשרים שהם
בדחא של אדם. אמנם יש שער לברית המעוור,
וגם כן פה התחתון. וצריך האדם להיות שומר
השערים, דהיינו הראייה והشمיעת והדיבור
ההכעס היוצא מאף. גם כן צריך לשמור שער
ברית הקודש, שלא יוציא זרע כי אם לקדושה.
גם פה התחתון, שלא ימלא כריסו בכמה קיא
צואה. ועל אלו העשרים ישים האדם לעצמו
שופטים ושותרים, כלומר שישפט את עצמו
תائمיר, זהו תיבת לך שאמר תנת לך. וישגיח
תמיד שלא יהיה שם שום עבריה, כי כמעט אללו
המקומות מקום שלם, יהיו תמיד בקדושה
ובטהרה.

לְאֵת הַמָּשֶׁפֶט, לֹא תִקְחֶה שׂוֹחֵד (פס עט, י'). מֵאֵת
מֶאֱרֶת הַזָּהָירָוּ רְבֻוֹתֵינוּ זַיִל עַל שׂוֹחֵד, וְאַפִּילּוּ
שׂוֹחֵד דָּבָרִים, וְאַפִּילּוּ שִׁירֹות קָטָן. וְכָמוּ שַׁהֲבוּ אָ
כְּבָטוּר חֹזֶן מִשֶּׁפֶט, אֵיךְ שָׁרוֹאִי לְאָדָם לְהַתְּרַחְקֵ
וְלַהֲתַלְבֵּשׁ בְּמִדְתָּה חִסִּידָות בְּפִרְשִׁישָׁות דְּבָרָ זָהָ
זָהָרָשָׁרִי אֲנוֹשׁ יִעַשֶּׂה זֹאת, כִּי בְּרוּגָעַ אֶחָד נָכַנְסַ בָּוּ
קִיּוּבַּה הַדָּעַת וְמַתָּה מִשֶּׁפֶט, דְּהַיָּנוּ שֶׁמְהַפֵּן
בְּצִוְּיוֹתֵינוּ בַּיּוֹתָר. וְדָרוֹשֵׁי רְש׊וּמוֹת אָמְרוּ רַמּוֹן,
שׂוֹחֵד תְּתֵה מִשֶּׁפֶט, כִּי כְּשַׁתְּחַתָּה אֶזְהָרָה 'שְׁחוֹד'
נְגַנְּשָׂה 'זְתָה', דְּהַיָּינוּ הָאוֹתָיוֹת שֶׁלְאַחֲרָה 'שְׁחָד'
הַם 'חַתָּה', כִּי לְאַחֲרֵי קְיִחְתָּה שׂוֹחֵד תְּתֵה מִשֶּׁפֶט.
מְצֻוֹת מִינְיוֹ הַמֶּלֶךְ. עַל דָּרְךָ הַפְּשָׁת הַוָּשִׁיחָה
מְוֹרָאָה שֶׁל מְלֻכּוֹת עַל עַם הָ, בְּקִיּוּם

נפרש סדר הלאוין על פי שיש מעלה
הלוון. לא תהה משפט נגד עמוד
בירה, משפט ה' אמרת, שלא להטחות מדרכָ
את. לא תכיר פנים נגיד עמוד עבודה, אמרו
בבבון זיל', בכרבנן לא הוזכר שם אליהם אלא
בז' יהוה, והנה הוזכר פנים אצלם אלהים,
לא תכיר פנים. לא תחק שחד עמוד
על חסדים, העיקר צוריך להיות חסד של
זה שאין מצפה חשלום גמול,ומי שעושה
ומצפה לחשлом, מה שעושה הוא כמו
זה. לאتطע אשירה עמוד הדין, וכמו
ברוך (מנגדין ז':) המעדיד דין שאנו הגון
ולו נתע אשרה. לא תקים מצבה עמוד האמת.
אמר רבי אליעזר: כל המהלך בדיבורו
מקדים דברי רשי' שכותב אף על פי
זה אהובה כו'. ועוד אקדמים בפרק חלק
אמור רבי אליעזר: כבר כתבתי לעיל
עובד עבודה זורה, כבר כתבתי להודיעו
הפייטן, אמת חותמו להודיעו שהוא אחד,
בן המשנה בדיבורו כאלו כפר באחדות.
מן מותר לשנות מפני השלום (ינומות טא, ז', וכן
בבא בתורה, אברם שנינה ואמר על שרה
היא, וכן יצחק על רבקה, וכן יעקב
ברכה, ובענין זה השקר הוא טוב כמו
זויה המצבה שהיתה אהובה בימי
ברבות, כי אמת נקרא מצבה שיש לו מצב, כי
את אמת תחנן לעד (מעל יט, יט), ועל דרך אמת
ריגלים (מעל ט' ל"ע). אבל עתה השקר
لتכלית השק, ובכל שקר יש בו קצת
זו המזכה הוא יתברך שנה עתה, כי
חק לעבודה זורה, וכదאמור רבי אליעזר
של המשנה בעובד עבודה זורה.

חובך וגור' עמוד השלום, הוא השלם
שלימוט בלי מום, והמזבח מתיל שלם.
רשעה רמז ליעקב וヨוסוף, יעקב נקרא שא,
בר (ילמ"א, ג): שה פזרה ישראל, יווסף
שור. ושניהם עמדו השלום, כי יעקב
תם, והוא המכريع בין שתי קצויות בין
גבורה כנודע, וכן יווסף ברית שלם,
מכריע בין שתי קצויות בין נצח והוה.
עשו בגימטריא גם כן שלום, אך פיזור
ים טוב ולא כינוס. ויהיה לקש. וכן כתיב

א דתעניתה, ישראל הם כסא
השכינה שורה אלא מתחזק
על כן בעת צרצה אין השב
לחמת עמלק היו ישראל
ודדים, ולא היו זוכים עדינו
לגמריות חסדים דכתיב
וזר חסד נעריך, זכו לאמה
ויאמינו בה' ובמשה עברון
ותפקודו, וככתב פסמות טו, כד):
שפט הדינו דיןן, וכשבאי
טו, ג): ויהן ישראל כאיס
ואז עמוד עבדה, כי בנה
ולוט שנים עשר מצבה, ואז
חמת עמלק עדין לא היז
שמשה רבינו היה בכאי
עתהיד להיות, מכל מוקב
או מן ההר יידי משה כבדיך
או בטל תורה, ואז בטין
שםות ל.ב, כד): שימנו איש חרבי
זה כי נדחו הבכורים. וידי
ו אבן תחתיו, והאבן רוכב
צי ידיו אמונה, ואחרון וחור
או בהם כבר אמונה ויאמינו
אד ימין חסד, יד שמאל דין
ובמלחמת עמלק אין השב
נחסר אותיות 'הוא', ו'ז'
'ה' מן 'הוא', ה' חומשי
ששה חלקים, תורה עולדה
צתאת, תורה اسم, שלמייב
אהודות, סוד השלום.
בזמנינו לאחר שזכהנו לככל
ישראל שרוין בצעיר, אך
ובכל קיימים השלישי שהרי
אלך לביתי לחזרה הורתי
אשחה במקומו העבודה, עז
זרואה (יא, ה): פתח במזבח
ובזמן שבית המקדש קיים
וז שלחנו של אדם מכפה
רצחה לומר אהוחזו במדת
כנ, שמשה רבינו על
בפרש עניין ר' סמכיין ב-

נתיבות

דברים

שלום

יג

5

ועניין המבקרים העיקריים באדם הם המה והלב
השולטים על כל תריר'ג האברים של האדם, שכדי
להגיע לשלמות חי' הכנסה לארץ ישראל צריך
יהודי לשולט על המה ועל הלב בשלטון הקדושה,
בכח' למעןתו בידך. וכן נגד זה היא מצות תפילין
הכוללת ב' עניינים אלו, כמו שאמרם קודם הנחת
תפילין, וצונו להנחת על היד שהיא כנגד הלב לשעבד
בזה תאות ומחשבות לבנו לעובdotו ית"ש, ועל
הראש נגד המה שהגשמה שבמחי עס שאר הושי
וכחותיו כולם יהיו משועבדים לעובdotו ית"ש, שוהי
הסגולה והכח של מצות תפילין אשר מצותה בכל
יום, יהודי ישלוט על המה והלב וישעבד ב'
מבקרים אלו להשיית', שזה עיקר העבודה של יהודי.
וכן יש בש"ק ג"כ ב' בחינות אלו, כדאי' בספה"ק
דשכ"ת ר"ת ש' בת ב' מוקם תפילין, וכמماה"כ לדעת
כי אני ה' מקדשם, שדעת היא הכלל של חכמה
ובינה מוח ולב, וזה הכח של ש"ק, שהיהודים ישלוט
על המה ועל הלב לדעת כי אני ה' מקדשם.

כל אחד ואחד, דכמו שישראל עברו מ"ב מסעות
מעט שיצאו ממצרים עד בום אל ארץ ישראל,
כך כל יהודי צריך לעبور מ"ב מסעות, מעט צאטו
מבطن אמו עד שובו לבית עולמו, שככל מסע הוא
בחיה' מיוحدת שעל פי ה' יטעו ועל פי ה' יחנו. וככתוב,
שכענין מ"ב המסעות היו ג"כ מ"ט ימי הספירה,
לטהרנו מקליפותינו ומטומאותינו, עד לקבלת
התורה בה הגיעו ישראל לשלמות, שם מ"ט ימי
הספרירה הם בשירים מ"ב ורק נספים עליהם עוד
בחיה' מלכות של כל מדיה ויחדיו הם מ"ט. וכך כל
יהודי צריך לעبور מ"ב מסעות בדרכו להגיע אל
התיקון הגמור שלמענו ירד לעולם, שם כולם
בחינות בעבודות ה', עד שmagiy לכתבי' קבלת התורה
ובכתבי' הכנסה לארץ הקדושה. ועוד' ז' ייל' שגם עניין
סיכון וועג שייך לכל יהודי, שצדריך להוכיח את סיכון
ועוג ב כדי להגיע לשלמות, למלא את הייעוד
והתפקיד שלמענו ירד לעולם.

הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידעוזים - *Make yourself a wise and learned man*

על דברי ריבوت בשעריך הפרטיים, שייהי שופט
על עצמו לא לעשות מה שאסור. ע"ד דעתך (נהל
קדומים שופטים) מהג"ק רבוי חיים ויטל ז"ע עה"פ
שופטים ושוטרים מתן לך בכל שעריך, שנאמר
בלשון יחיד, כי לכל אדם מישראל מדבר, שככל
אדם יגדור גדר בכל שעריו. באדם יש שעירים רבים,
שתי עיניים לראות ושתاي אזנים לשם, חוטם להריה
ופה לדבר, וחוש המשיש שבירדים וברגלים, ועל
כל אלו השערים צריך לחת שופטים ושוטרים,
шибודי היה שופט ושוטר על עצמו מה מותר לראות
ומה אסור לראות, מה הוא מכenis ומה הוא מוציא
בכל שער. וזה עניין המצווה של מינוי השופטים,
שמלבד המצווה כפשה למנות שופטים מרומים גם
שכל יהודי יהיה שופט על עצמו בכל מעשה ובכל
תנוועה מהו רצון ה'.

ואומר אליכם בעת ההיא לאמר לא אוכל לבי
שאת אתכם וגוי. הבו לכם אנשים חכמים ונבונים
VIDUIM לשבטיכם ואשים בראשיכם. המפרשים
עמדו על העניין שבתחלת משנה תורה אמר משה
ליישראל את עניין מינוי השופטים, מה שייך עניין
זה במיחוד לתחילת משנה תורה? כן צ"ב מה
שפירושי' הבו לכם, הזמין עצמכם לדבר, מי שנא
משאר המינויים שמיניה משה בגון נשיאים וכדו' שלא
מצינו שהוא צריך להסכמתם של ישראל, רק כאן
בעניין מינוי השופטים נאמר הבו לכם הזמין עצמכם
לדבר?

ויל' העניין ע"פ מד"א בספה"ק שככל מצוה
מוסgalת לעניין מיוחד, וממצוות מינוי השופטים
מוסgalת להה' יהודה דין ושותפ על עצמן,

Even he has his unique duty

Appointment of judge

Every Jew must be a judge

CHAPTER II

CONCERNING THE TRAIT OF WATCHFULNESS

THE IDEA OF WATCHFULNESS is for a man to exercise caution in his actions and his undertakings: that is, to deliberate and watch over his actions and his accustomed ways to determine whether or not they are good, so as not to abandon his soul to the danger of destruction, God forbid, and not to walk according to the promptings of habit as a blind man in pitch darkness. This is demanded by one's intelligence. For considering the fact that a man possesses the knowledge and the reasoning ability to save himself and to flee from the destruction of his soul, is it conceivable that he would willingly blind himself to his own salvation? There is certainly no degradation and foolishness worse than this. One who does this is lower than beasts and wild animals, whose nature it is to protect themselves, to flee and to run away from anything that seems to endanger them. One who walks this world without considering whether his way of life is good or bad is like a blind man walking along the seashore, who is in very great danger, and whose chances of being lost are far greater than those of his being saved. For there is no difference between natural blindness and self-inflicted blindness, the shutting of one's eyes as an act of will and desire.

Jeremiah complains about the evil of the men of his generation, about their being affected with this affliction, the blinding of their eyes to their actions, their failure to analyze them in order to determine whether they should be engaged in or abandoned. He says about these men (*Jeremiah 8:6*), "No one regrets his wrongdoing, saying... They all turn

פרק ב'

בבואר מדרת היזהירות

הגה עבון הזרירות הוא שיזהירה האדם נזיר במעשייו ובעניניו, בלומר, מותבוגן ומקפקן על מצשיו ווררכיו, מוטבים הם אם לא, לבתתי עוזב נפשו לסתנת האבדון חס וחיליה ולא ילק במעלה נרגלו כערוב באפלה. והגה זה רבר שהשכל יחיבוה וראוי. כי אחרי שיש לאדם דעה והשכל להאל את עצמו ולברוח מאבדון נשמהו, איך יתכו שירצה להעלם עינוי מהצלהו, אין לך פחדות וחששות רע מיה ודי. והעושה בן הגה הוא פחוות מהבהמות וממחיות אשר בטבעם לשמור את עצם וצל בן יברחו ונינסו מכל מה שיראה להם כי יוויתו מזיק להם. והזהלך בעולמו בלי תחבוננות אם טובה ורפו או רעה, הגה הוא בסוגה להזהלך על שפת הנאה אשר סקנתו וראוי עצמה ורצתו קרבנה מהצלהו. כי אולם קסרו השמירה מפניהם העורון הטבעי או מפניהם הרצוני דמיינו סתיימת

העינים בבחירה וחפץ, אחד הגה.
והגה ירמיהו היה מתחזק על רוץ בני דורו מפניהם היוצרים גנוועים ברגע העפה הזאת, שעוי מעליים עיניהם מפעליםם בלי שיטומו לב לראיות מה הם: هل הצעותם אן להצעב? ואמר צלייהם (ירמיהו ח. ו): "אין איש מהם על רצתו לומר ונרי קלה שב

away in their course as a horse rushing headlong into battle." He alludes here to their running on the impetus of their habits and their ways without leaving themselves time to evaluate their actions and ways, and, as a result, falling into evil without noticing it. In reality, this is one of the clever devices of the evil inclination — to mount pressure unrelentingly against the hearts of men so as to leave them no leisure to consider and observe the type of life they are leading. For it realizes that if they were to devote even a slight degree of attention to their ways, there is no question but that they would immediately begin to repent of their deeds and that regret would wax in them until they would leave off sinning altogether. It is this consideration which underlay the counsel of the wicked Pharaoh in his statement (*Exodus* 5:9), "Intensify the men's labors..." His intention was not merely to deprive them of all leisure so that they would not come to oppose him or plot against him, but he strove to strip their hearts of all thought by means of the enduring, interminable nature of their labor.

This is precisely the device that the evil inclination employs against man; for it is a warrior and well versed in deception. One cannot escape it without great wisdom and a broad outlook. As we are exhorted by the Prophet (*Haggai* 1:7), "Give heed to your ways." And as Solomon in his wisdom said (*Proverbs* 6:4), "Give neither sleep to your eyes nor slumber to your eyelids. Rescue yourself as a deer from the hand..." And as our Sages of blessed memory said (*Sotah* 5b), "All who deliberate upon their paths in this world will be worthy to witness the salvation wrought by the Holy One Blessed be He." Clearly even if one superintends himself, it is not within his power to save himself without the help of the Holy One Blessed be He. For the evil inclination is extremely tenacious, as Scripture states (*Psalms* 37:32), "The wicked one looks to

בְּמַרְצָתֶם בָּסֹס שׁוֹטֵף בַּמְלֻחָּמָה". וה'יננו, שְׁקִי רַזְפִּים וְהַזְּכִים בְּמַרְצָת הַרְגָּלִים וְרַקְבִּיכֶם מְבָלִי שְׁגִיאֵיכֶם זָמֵן לְזַקֵּק עַל הַמְעֻשִׁים וְהַרְקָרִים, וְגַם צָא שָׁהָם נְסִפְלִים בְּרָעָה בְּלִי רְאוֹת אֹתָהּ. וְאַגְּלָם הַבָּהָה זוֹאת בְּאֶמֶת אַחֲת קַפְחַבּוֹלוֹת הַיָּצֵר קַרְעַ וְעַרְקָתוֹ, לְהַכְּבִּיד עַכְזָתוֹ בְּתַקְמִירָתוֹ עַל לְבּוֹזֶת בְּנֵי קָאָרֶם עַד שְׁלָא יְשַׁאֲרֵר לוּהָם גַּוֹּחַ לְהַתְּבִּין וְלַהֲקִעֵל בְּאַיִּזהְוּ כַּרְךָם הַזְּלִיכִים, כִּי יוֹצֵא הָוָה שְׁאַלְפָלִי הִי טָמִים לְבָם בְּקַעַט קַט עַל זְרִיכֶם, וְרַאי שְׁמִידָה וְיוֹם מִתְחִילִים לְהַבָּחָם מְפַעַשְׁתֵּיכֶם, וְהַיָּה הַחֲרַתָּה הַזְּלִיכָה וְמִתְהַבֵּרָת בָּהָם עַד שְׁהִי עֲזָזִים כַּחֲקָא לְגַמְרֵי. וְנוּרִי זֶה מַעַן עַצְתָּה פְּרָעָה הַרְשָׁע שָׁאָמֵר (שמות ה. ט): "תִּכְבֹּד הַעֲבָדָה עַל דְּאָנְשִׁים וְגּוֹ", שְׁהִי מַתְפִּזְזִין שְׁלָא לְכַד שְׁלָא לְהַפִּים לָהֶם רַוחַ פָּלָל לְכָלָמי יְתָנוּ לְבָבָו יְשִׁימָו עַצְחָה נְגַדָּו, אֶלָּא הִיא מְשַׁתְּרָלָה לְהַפְּרִיעָה לְבָם מִכֶּל הַתְּבֹונָה בְּלַעַם הַתְּמִידָה הַעֲבָדָה הַבְּלִי מְפַסְּקָת.

בָּן הִיא עַצְתָּה הַיָּצֵר קַרְעַ מְפַשֵּׁת עַל בְּנֵי הָאָרֶם, כִּי אִישׁ מְלֻחָה הָוָה וּמְלַמֵּד בְּעַרְמִימּוֹת, וְאֵי אָפְשָׁר לְפָלַט מְפָנוֹ אֶלָּא בְּחַכְמָה וּבְחַכְמָה וְהַשְׁקָפָה בְּדוֹלָה. הָאָהָ מה שְׁהַגְּבָא צָוָה זָוָה וְאָמֵר (חֲגִיא א. ז) : "שְׁיִמְוד לְבָבְכֶם עַל זְרִיכֶם". וְשָׁלֹמה אָמֵר בְּחַכְמָתוֹ (משלי ז. ד) : "אֶל תַּתְּנוּ שְׁבָה לְעִינִיךְ וְתַנְוָה לְעַפְעִיף", הַגְּאֵל בְּצָרֵי מִיד וְגּוֹ. וְחַכְמִינָה זַיְל אָמֵרוּ (סוטה ה. ב) : "כָּל הַשְּׁמָן אַרְחוֹתָיו בְּעוֹלָם-הָהָה, זֹוָה וּרְאוֹה בִּשְׁוֹעָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשָׁ בָּרוּךְ-הָגָא". וְקַשְׁוֹת הָוָה שְׁאָפְלָה אָם יַפְקֵחַ קָאָרֶם עַל עַצְמוֹ אֵין בְּכָחוֹ לְגַאֵל אַלְוָלִי הַקְּדוֹשָׁ בָּרוּךְ-הָוָה עַזְוּרָה, כִּי נִיצְחָה הַרְעָה פְּקִיפָּה קָאָרֶר, וּכְמַאֲמֵר (תְּהִלִּים לו. לב) : "צֹפָה רְשָׁע

להפוך לידע נסתירות ומוותים בתאות
ההגויים לדרוש מעוננים וקוסמים. אבל בכך
ਆיש ישראל על ידי העובדה בתמיות
להשווות הגוף עם שורש נשמהו. ומילא
יהיה לו השגה בנטרות ובן היו באמת
הانبאים על ידי עבודה כללות בני ישראל.
לכן בעונתו אבדנו הנביאים. כי המה
תலולים במעשי הדור. ולעתיד נאמר יואל ג'
א) אשפוך את רוחי כו' ונבאו בניכם
ובנותיכם כו'. וזה היה טענת בני ישראל לא
אווסף כו' עוד כו' (וברים יט, טז). כי לא רצוי
להשיג בדרך נס רק על פי זכות מעשיהם.
ולבן הוטב בעניין ד' דבריהם. וד"ק כי
קערתי בעניין זה:

[תרכ"ט]

שופטים ושותרים תנתן לך' (דברים טז, יז) הוא הבטחה גם כן שביד איש היישראלי למנות על עצמו שופט ושותר. בדומה שאמרו' בדרך שודם רוצח לילך. ויש מי שרוצה להשיג האמתה. וגם מי שאין בו דעתה שלימה ורוצה להיות נכפהavel ברוחו. גם בדרך זה מסיעין לאדם. וזה פירוש שופטים ושותרים. והעיקר לבקש את האמתה. כמו שבתווב (שם כ) צדק צדק תרדוף. וכן גם בן בשקר כתיב (שמות כג, ז) מדבר שקר תרחק. ושמעת' ממו' ז' שלא מצינו הרזהה הרבה מפרשיסחא ז' שלא מצינו תרזהה בשום איסור בתורה רק חכמים תיקנו סיג. וולת בשקר. התורה עצמה אמרה תרחק. להראות חומר האיסור עב"ד. ובemo' בן מצינו כאן באמת צדק צדק תרדוף מה שלא מצינו במקומות אחר. כי הוא יסוד הכל. וכ כתיב תרדוף. והיינו כי אי אפשר לבא לנוגרי לאמתות האמת בעלמא דשיקרא. לבן לעולם יש לרדו' אחר הצדק לידע כי עדיין אין מוץדק ברاءין. וכשרודפין הצדק

תרל"ח

שופטים ושוטרים כו' (דברים טז, יח). יש לומר על פי מה ששמעתינו מאא"ז מוע"ד ז"ל רמז על שם חדש אלול על פי הפסוק' הוא עשו ולא אנחנו דיש לקררי וכותיב לו אנחנו בו'. ועל ב' בחינות אלו נקבעו אללו. כי זה תלו' בזה. כפי ביטול הנתקרא אלול. והשנית בבחינות הבודאות יתברך בחינתי מוחק בלאו. והשנית בבחינות שוטרים לבלטן הגוף והגשמיויות והוא בחינת שוטרים מרע. והשנית בבחינות התקרובות אל הבורא יתברך בחינת עשה טוב. וזה שופטים שהוא בהשגת הדעת כאשר הארכנו במקום אחר² שהם נגד בעבודת ימי המעשה והשבתו: לא תחק שוחד (דברים טז, ט) כתוב רשי ז"ל³ אף לשפט אמת. הוא רמז לשמר מן הפניות בעיתות המצאות והטוב. ובמדרשי⁴ הד' אהוב משפט ואוהב את ישראל ומסר להם המשפט. חקיו ומשפטיו לישראל לשלומן קמן, ט). פירוש שבכח איש ישראל לשפט האמת ולטלך נגיעה עצמותו. כי האמת נמצעה בכל איש ישראל. لكن צדק צדק הרודוף (דברים טז, ב) כי על ידי היגיינה יוכל למצוא הצדק והאמת שננטמן לב איש ישראל. ובני ישראל נקראו עדים כמו שכחוב (ישעה מג, י) אתם עדי. لكن צרכין לראות לטלק הנגיעות להיות עד אמת. רק לברר האמת כי לה' המלוכה. ולא לשום דבר אחר. וכן בחר בנו ה' יתברך לעדים לאשר האמת נמצאה בלבבות בני ישראל כמו שכבתבי:

בפלסוק (דברים י, יג-טו) תמים תהיה כו' כי
הגויים האלה כו' נביא מקרבר כו'
פירוש שאיש ישראל צריך להשיג הכל
משצטמו. בעניין מעשיך יקרבור⁵. לכן אין

4 שמו"ר ל, א.

עדריות פ"ה מ"ז

⁶ עיין סוטה מה ע"ב.

1 מבוטן י"ע"ב

1 "דעו כי ה' הוא אלקים והוא עשו ולא (קרי ולו) אנחנו
שעמו ואנו מרעיתו" (מקhilat ב').

3

² חרלן דה "שורניזם ומעוטרים".

בש"ז ברכות נס נס ב"ג צל"א בקב שופר

ד. ס. ב. שחדר ז א, א.

בשלות מסכתא ב, ב; ע"ע בר"ר

卷之三

וחומר באשת חברו. מכאן אמרו חכמים, כל זמן שאדם מרבה שייחה עם האשָה, גורם רעה לעצמו, ובוטל מדברי תורה, ווסף יורש גיהנום: ויהושע בן פרחיה וגתאי הארץ קבלו מהם. יהושע בן פרחיה אומר, עשה לך רב,

ר"ע טברטנורא

אלא אם אין אריך לפיטה לדבר מצואה, בגין רב דשח ושמך ועשה צרכי: מכאן אמרו חכמים. רבני הקדוש שפדר המשניות במתבה מדברי חכם זה שאמר ואל פרבה שייחה עם האשָה, למדיו חכמים לומר כל זמן שאדם מרבה שייחה עם האשָה גורם רעה לעצמו. מצאת בחדוב, כאשרם מספר לאשתו קורותיו לך וכן אירע לי עם פלוני, היא מלמדתו לתרחר ריב, בגין קrho שספר לאשתו מה שעשה משה שהניף את הלוים פנופה, והביאתו בדרכיה לידי ממלכת. אי נמי, מתוך שהוא מספר לה שחכרי גנוהו ובישותו אף היא מבה אותו בלבה, וזה גורם רעה לעצמו: ובוטל מדברי תורה. שגמץ אחר דברים בטלים ואינו עוסק בתורה: ועשה לך רב. רמב"ם פרש, אף על פי שאין ראייה להיות לך

כתי קדשו	שפתאמת	אמרי קדרשו
(1) (*) עשה לך רב. נראה שיכול בהרעד בקיום סתמא הס לנדי חמל לעשות והאדך אך	סמליק מלדי לוי יומי צן למד מכל דבר שרואה ומשיגCIDR, זלם, ויתמר נרלה לפלא נלהצמו ממלו ונך זה רבו שלומר ממנו, גם [יש לפרש לך ממש שהאדם עשה א"ע מה סלמלו וסוציאו סיינו מה סדרתו לב על עצמו שלא יצא מהגדת צירך] ללימוד אהבת עולם הזה ויראה (1) עשה לך רב וקנה לך חבר. וכדומה CIDR: מדקדים עסוקים רכ סמע	הארע"ב לקיום סתמא הס לנדי חמל לעשות והאדך אך

(*) עשה לך. למד מעניין עצמו מינה סלין ספירוט כהמפלטים שחייב בחתנות הגוף כמו כן יומל יקל לך קוש לשלוי ליקט וכן לפסול מסוס סכל לימוד, ופירוט הפקות ימכן וכדומה שיכול האדם ללמידה מעניין עצמו אך לעבוד הבורא ברוך הוא וברוך שמו, ועל ידי זה וקנה לך חבר שנוגע הארם נתהבר אל הקירוש ברוך הוא על ידי זה ועל ידי עניין הגוף יכול ללמידה לעצמו לך לעבוד השם יתברך בנו"ל:	בהתנהנות הגוף כמו כן לשמר הנפש, וכן בהකפרתו על משרתוי עצמו אך לעבוד הבורא ברוך הוא וברוך שמו, ועל ידי זה וקנה לך חבר שנוגע הארם נתהבר אל הקירוש ברוך הוא על ידי עניין הגוף יכול ללמידה לעצמו לך לעבוד השם יתברך בנו"ל:
---	--

חפץ, אם במו
כינוי דס וודא
הו במשמעות
חפץ במלכיה
כנייל, שכן
יתה צאי דרך
רשעים, רק
צדיקים.

ראאה א
ונגר (סס).
מוחדר י'צ'ה
ז'צ'ל פ'דס.
שיתרתו ה' ז'
יבינו בן שיחי לך תחללה יהי לע"ז
בצאן ואילך לשם שמיים, וככל עליו
ז'צ'ש, וכולם תהוח שחו' שםשה רבינו
זה יסכים לתנאי כות, ופי אאי' חח'
ז'צ'ם ז'צ'ל, הכוונה שיתרתו התנה שתבן
ז'ז'ל כל ה-
(ויקרא כ' ז'
שלפעלה י'ז'
ירעכון, ז'ז'
יום, ס'ב' ז'
בתמיהה ז'ז'
כ'ז' ז'בבנה
מה דכתבה ז'
ל'ז' אט ע"ז, ואה'כ ג'ג' להכתה כי
נדול ה' מכל האלים, כן אפשר לפреш
ב' כאן, שמא יאמרו ישראל הויל ויש
ז'ז'ו שני דרכם נך בדרך הארץ, כדי
ז'ז'ב שמתחלת נך בדרך הארץ, כדי
ז'ז'ב אע"ז לתקרה לבורו אה'כ בדרך
ה'ז'ב, لكن נאמר ובחרת בחיים, הינו
ה'ז'ב ללי לנשות את הדרך הארץ, תבחרו
ז'ז'ב מ'יך תיכף בדרך החיים. והויסיף כ'ק
אאי' מרון אדמור' ז'צ'ל מגור ופירש
בדרך זה את דברי המדריש (בר'ר ב'
) עה"פ (בראשית א' ב') והארץ היתה
זהו ובהו, אלו מעשיהו של רשעים,
יאמר אלקים יהי אור, אלו מעשיהו של
צדיקים, אבל אני יודע באז' זה מהם

יברכה והקללה, שמא יאמרו ישראאל
דאיל ונתן הקב"ה לפניו שני דרכים
זה החיים ודרך המות נך באיזו מהם
דרבנה ח'ל (שם) ובחרת בחיים למען
זה אתה וורעך וכו' עי"ש. כ'ק אאי' ז'
ברון אדמור' ז'צ'ל מגור דקדק על
ז'ז'ון נך באיזו מהם שנרצה, ומה זה
יבזרו בדרך של המות והקללה, ואמר
יבידש עפ"י דברי אאי' הרה"ק החיה'
ז'צ'ם ז'צ'ל (mob'a לעיל פ' שמות
ס'ב' (שמות ב' כ"א) ויאול משה וגוי
ז'ז'ון את צפורה בתו למשה) על
בכילה פ' יתרו שאמר לו יתרו למשה
יבינו בן שיחי לך תחללה יהי לע"ז
בצאן ואילך לשם שמיים, וככל עליו
ז'צ'ש, וכולם תהוח שחו' שםשה רבינו
זה יסכים לתנאי כות, ופי אאי' חח'
ז'צ'ם ז'צ'ל, הכוונה שיתרתו התנה שתבן
ז'ז'ל כל ה-
(ויקרא כ' ז'
שלפעלה י'ז'
ירעכון, ז'ז'
יום, ס'ב' ז'
בתמיהה ז'ז'
כ'ז' ז'בבנה
מה דכתבה ז'
ל'ז' אט ע"ז, ואה'כ ג'ג' להכתה כי
נדול ה' מכל האלים, כן אפשר לפреш
ב' כאן, שמא יאמרו ישראל הויל ויש
ז'ז'ו שני דרכם נך בדרך הארץ, כדי
ז'ז'ב שמתחלת נך בדרך הארץ, כדי
ז'ז'ב אע"ז לתקרה לבורו אה'כ בדרך
ה'ז'ב, لكن נאמר ובחרת בחיים, הינו
ה'ז'ב ללי לנשות את הדרך הארץ, תבחרו
ז'ז'ב מ'יך תיכף בדרך החיים. והויסיף כ'ק
אאי' מרון אדמור' ז'צ'ל מגור ופירש
בדרך זה את דברי המדריש (בר'ר ב'
) עה"פ (בראשית א' ב') והארץ היתה
זהו ובהו, אלו מעשיהו של רשעים,
יאמר אלקים יהי אור, אלו מעשיהו של
צדיקים, אבל אני יודע באז' זה מהם

וממנו המ██ים המבדילין אשר יש לנו,
ויכול לשבור המבדילין בלב הנשבר, אך
מעשה הצער הוא אשר גם שיזוע בעצמו
שהוא אין, מ"מ מראה לו מatorium שבתוכו,
אשר בಗל זה לא יכול לראות את החיים
מדוקדים, שראה הוא לשון היחיד, ואה'כ
אמר לפניו הוא שהוואר עני
בטוב, דעתך התורה שנחתה הש"ה
ליישראאל הוא שהוואר כמו אספקלריא
כמו"ש הוויה"ק שהוואר מאירה לאדם
ועי' התורה האדם בוחן נשמוו אם היא
מתוקנת כראוי, ולכן נקראת בינה,
שمبין זהה אם תיקן נשמוו כמו שאיתא
בזה"ק משל מלך שהיה לו כלים
יקרים ובכדי שלא יבא כל אחד ויקח
מהפניהם היקרים סיבוב נחש לאוצר ומוי
שישוכן ללחוש לנחש שישיל ישיג רוזין
פנינים ונעימות עד אין חקר, והتورה
הקדושה נקראת אגבי כמ"ש בספרים
הקדושים, שכל התורה נכללה בגיןci.
רו"פ ראה אגבי, שהוואר הק'
הנקראת אגבי היהי לך כמו אספקלריא
שהוא לשון ראה כמו ראי מוצק, וזה
הוא העיקר הברכה "א"ש"ר תשמעו,
שצריך האדם לכזון את לבו למשוך
מקור האל"ף לש"ג, שהוא ג' ראשין,
שמרומו לג' האבות, ובזכותם נתרברן,
ואה'כ לר"י, שمرומו לשכינה הקדושה
כמ"ש האר"י הקדוש ז'ל על כוונת
עוור דלים, דהעיקר היא להשכינה
הקדושה שהיא בבחינת דלית לה מגראם
כלום, וממנה נוכה לברכה כדיועז לירודעט
בינה, וזה "א"ש"ר, וו"פ ג"כ (בראשית
מ"ט ב') מש"ר שמנה לחום, וד' בות
למביין. (ז'רין שmailto פ' ראה).

ראאה אגבי גו' (שם). חסיד אחד
נעמד בדלת חדרו של אאי' הרה"ק
ה'חיה' הר'י'ם ז'צ'ל והביט בפניו זמן
רב, שאלוהו אאי' הח' הר'י'ם ז'צ'ל
מדוע אתה עומדת ומסתכל, ענה לו החסיד,
ראיתי באות'ה הקדוש פ' ראה אגבי,
шибיטו ויסתכלו עליו או ישפי עלייהם
ברכה, لكن ברור שיש ברכה בהסתכלות
בפני הצדיק, השיבו אאי' הרה"ק החיה'
הר'י'ם ז'צ'ל, הלא כתוב (ישע'י ס' כ"א)
ז'עמק כולם צדיקים, וגם אתה צדיק, אז
モוטב כי תסתכל לתוכך עצמן. ←

ראאה אגבי גו' ברכה וקללה

ראאה אגבי גו' ברכה וקללה
(שם). א'י בספר', לפי שנאמר (דברים
לי י"ט) החיים והמות נחתה לפני

(ראה איש אחד בכם
לייתן לו שלום)
ריצה זו יונצ'ל כעומק
הצדיק שהיה מבטל עז

בעזה"ז נקל ללהט
אחר פון

כשאין החבורה נב
שיורד המכ
שלו. או נסתלק חיז.
הדור. (כג)

הרבבי ר' בונם זצ"א
המדרשה, דוד
דווון, הו, כי לדוד
ביוור, כמו לחולה ס
יותר גודל. (כד)

(אמר): החסידים
להוות נב
שכן כפרתן של צדי
אין להתפללא איך זה
כמה שלנו, כי הלו
כש毛泽东 בדורו, גמ"ז
את פתח הגאולה נט
אני מוכן לתקן לבך
ךן אחד עשה לי ו

(כא) שפתץ צדיק (פ"ד)
(כב) שפתץ צדיק (פ"ד)
(כג) שפתץ צדיק (פ"ד)
(כד) מכתב החסידים
(כה) שית שופט קדושים

atzlam, he yit'at belbeno nukoda amitiat
le'ubodto, v'lehavir galilot min ha'aratz
hosobim chotot h'shu'ra min hamat camut
she'aino nycer, torao la'hathmo b'limod v'lehio
ha'hafz v'retzon amitiy li'usot retzon ha'shi'at asher
hod'yanu bat'orato zoltot zo ha'kel ha'bel, ma
shadom p'ouel azulo aiya na'tia le'tob u'i
y'sob ha'datut, tov ha'raba yot'er mu'i kochot
ha'tafila, ci bo'ah yis' ha'raba dimyonot sha' u'i
hor'achot v'aino dror shel kiyma k'lal, la'kan
u'i y'sob ha'datut sh'mb'ro azulo ha'tob l'tob,
ha'gem sha'aino m'ragish k'k'ish le'shomo ba'mut
asher ainu m'b'a li'di g'sot, ci zo ha'ikar tov
arotot irak v'go'. (matok m'ketab). (יח)

(אמר): טרם התאבלו החסידים בפתחו
בכל עוז עצם עיניו מראות רע של
אחד, כי עין טוב שם עיונו רך על הטוב, אבן
cashat'abku lo'galio v'rzacha le'usot tovah l'c'a
hi' ha'crach lidu' m'atz ha'ish u'i hi' lo' z'ur
gadol li'arot ha'sronot yisrael. (יט)

(בשלהתחיל רביינו להניג עדתו בשבת
ראשונה אמר בשלחנו): מאדר
הוא דואג שנתקבל לרבי בימי הזקנה. כי
אם היה צער לימים והי' לו ג'כ' שיכות
לעה'ז היה פועל בדבריו אצל האברכים,
cashai' mo'chim. למאס בענייני העזה'ג,
משא'כ עתה שהוא בימי הזקנה ואין לו
שיכות לעזה'ז וכו'. (כ)

(יט) שפתץ צדיק (פ"ר) בשלחו.

(כ) אור פני יצחק.

אם החסידים אינם רוצים גם הצדיקים לא
יוכלו לעזור כי העיקר היגיינה שככל
אחד יתגע בעצמו בתו"מ ולהלא הפסוק
מזהיר אל תבטחו בנדיבים וכוכנות האזהרה
אפי' על מי שהפסוק קווארנו נדיב מי שנאמר
על לו לבי לחוקקי ישראל המתנדברים בעם
והיינו צדיקי הדור וע"ז נאמר אל תבטחו
בנדיבים רק אשרי של יעקב בעזרו שברו
על הי' אלקינו ובאמת בפשיסחה הי' הוא
מעין הרבה בזה אם לא הי' טוב יותר לבטל
את ענן ההנenga הזאת יען כי העולם
סומכים עצם יותר מדי על הצדיקים ולכנן
איןם עושים בעצם. ואני חושב שאין זו
סבירה שע"י הצדיקים יגרם לבני תרת
לרעותה גם שיתנו לבני מנהיגים נמנעים
ופחותים וגם שבנו"י יסמכו עליהם ולפחות
ציך לפועל או שהעולם לא יסמכו עליהם
או שעכ"פ ינתן להם מנהיג כזה שהוא יעשה
שלו ועי"ז יפעול עליהם ביותר. (טו)

כעת אין יכולם לקרוב לבות בני עם
מופתים רק עם תורה וכן כתיב שאמר
מרע"ה לבני ולא נתן הי' לכמ' לב לדעת וגור
עד היום הזה ופי' רשי' שאותו היום נתן
משה ס"ת לבני לוי הרוי שאחר כל המופתים
והנגישים הגדולים שהי' לבני במדבר לא הי'
לهم לב לדעת רק אחר מסירת הס"ת. (י)

כעת זאת מגמת כל אחד רק להגדיל רבו
שלו עד לשמיים, יתר הדברים אגב

(טו) מאיר עני הגולה.

(יז) מאיר עני הגולה.

(יח) רמותיים צופים (אל"י זוטא).

בשאלה אל הרב מוירישוב "בדין של מי שהרגיל נצמו לאטר ידו בכוננה כי נדרש לי לידע להלכה ולמענה". (שו"ת ר' שאל משה זילברמן. ת"א תש"ט).

פרק ג'

אדמו"ר

שבוע של פ' ויגש בשנת תרס"ה כשבועים לפני פטירתה ה"שפט אמת", שהה ר' אברהם מרדיי בורשה. כשהעבר על הפרשה והגיע לפסוק «פָן אֲרָא בְּרֵעַ אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת אָבִי» (ויגש מ"ד, ל"ד) קרא מילים אלו בהתרגשות רבה כל כך עד שככל הנוכחים בבית נבהלו.

בשנת תרס"ה בה, בשבט נפטר ה"שפט אמת". בזמן הלויתו של ה"שפט אמת" שאל אותו אחיו הרה"ץ ר' מנחם מנדל מקליש אם הוא זכר מה שאביהם אמר על מאמר «אבל אין לו פה» (ב"ב ט"ז ע"ב), תחללה השיב לו: «והלא אבל אין לו פה». אח"כ הוסיף:ABA זצ"ל פרש «אבל גם כשמשיח דברים כלפי מעלה — אינו נענש כי אין אדם נתפס על צערו».

◀ עוד בחיה ה"שפט אמת" הכירו הסידי גור כי ר' אברהם מרדיי ראוי להיות יורש האדמו"ת אחרי אביו. ولكن מיד אחרי פטירתה רבם בקשו להכתיר אותו. אולם הוא לא רצה לקבל עליו את האיצטלא ואמר לחסידים: במדרש מסופר מעשה בארייה שכעס על החיים. בחרו החיים את הפקח שבחיות, את השועל, שילך לפיסו. הchein לו

גורלה ותחסידות

ו מקומות התthonה דעת/am תחיה/
ו מסכים שתהיה בווארשה והנה אל לגנות דעתך נגדם אפילו אם זו ואני כבר כתבתי לעלה כי בז'

ז עוד בתקופה היהיא מעידים חסיד ר' שאל משה זילברמן תל אביב, ספר לנכדו ר' חיים דביה לי עם הרב שטייט"א בעת זו השפט אמת. בהיותי פעם בגור שאר דברים נגעמי בתשובה אחת בינה בಗל סתירה למקרה מפושתת. מתפללא. גם אני אראך דבר כזה, והוריד ספר והראה לי בדברינו. מסיים כך הסתכלתי בשער ונוכחות תה ושאלתיו: «אם הנך מסתכל בזה ועננה לי: «עיניך הרואות כי תי ושאלתיו «ואם לך כל הספרים ט?» (כבר אז היו לו כמה אלפיים — איני שם ספר בארון שלי לדעת מה כחוב בו».⁸

חדרci אמן מנעווריו את שתי ידייו בשתיהן. בשנת תרס"ט פנה

B

החוללה אמר אביالي: "שב" וזה על אבא שלא אמר מעולם מלאה כי "שב על הכסא" רמו בזה שמטיל כידוע היה ר' אברהם מפור אמרת", ומדי בזואו לנור היה מתחם אמרת" ר' צבי חנוך לוין. אחריו פס ר' אברהם מפוריסוב רבינו ונחלה צי חנוך להיות מחסידיו והתכוון לנש ראה בחלוומו את חותנו המנוח היה אברהם מרדיי. שאל ר' צבי חנוך היה מלא מקומו? הראה השפט היה יוסף הוא השליט" ואמנם אמר "יוסף הוא השליט" בברית מיל פעם היה הרב בברית מיל ר' אברהם מפוריסוב. כבדו את ר' אברהם מפוריסוב סנדק. ספר האדמו"ר מפוריסוב "היהודי הקדוש" מפשיסחה יוסט את אליו הנביא אמר לו הרב בתנא דבר אליו באמונה והוא גלו בכל הזדמנויות היה מוכיר ביראת הבוד.

פעם כתוב ר' אברהם מרדו וחתאר שהכתירו היה גדול מאד בשאל אותו נכדו: מדוע סבא כותב השיב לו: גם אבי השפט אמר

הושאל שלש מאות משלים לפיס את המלך. כשהתחליל לлечת שכח מאה משלים. בהמשך דרכו שכח עוד מאה וכשהגיע עד לפניה שער המלך שכח את שאר המשלים. אז פנה אל התיות ואמיר: "מעתה אין לי بماה לפיס את המלך. ילך כל אחד מכם בעצמו לפיטוס". והוסיף ר' אברהם מרדיי ואמר: "אל תטמכו עלי, אלא כל אחד מכם ישתדל בעצמו לבא אל המלך, מלכו של עולם, לרצותו".¹

החסידים לא הרפו ממנה ובאו אליו בכל מיני שאלות ובקשות. והוא היה דוחה אותן באמצעות שאיננו רבינו. בחזרה הראשון מיד אחרי פטירתה ה"שפת אמרת" בא לנור חסיד ישיש. בדרכו מן הרכבת הקטנה בלילה בחשכהפגש את ר' אברהם מרדיי ברחוב ולא הכיר אותו. פנה אליו ושאלו: "היכן גר בעת הרביה". השיב לו ר' אברהם מרדיי: "הלא הרב נפטר לעולמו ואין לנו כעת רבינו". כאשר שמע זאת החסיד היישש בעס ונזוף בו על דבריו אלה. כשהבא לבית-המדרשה נדע לו שהאיש שפוגש בדרכו, הוא הרב בעצמו. מיד חלץ נעליו ונכנס לקביל נזיפה על שולול בכבודו. אמר לו ר' אברהם מרדיי: "אבל איןך ראוי בכלל לנזיפה, כי לא טעת בזולולים שלך עלי".²

כשנעשה רבינו, בקש גיסו ר' משה שחור, אחיו זוגנת, לדעת אם קיבל את האדרמוריות מפי אביו המנוח וכי צד היה הדבר. ספר לו ר' אברהם מרדיי: בעת שחלה אבא נכנסתי יחד עם גיסי הרב ר' צבי חנוך לוין לבקר את

1. "מצבור יוסף" מנדרלדורן.

2. שם.

כ' אחיה בזעם נסעיאותה 5"

לה שמחה פרשת ויצא קול

וכיוון שראה פני לבן והנה איןנו עמו כתمول [שלשות], שבعود שהיה הקדושה בו היה הקדושה ניכרת בפנוי כידוע והבן:

ויגנוב יעקב את לב לבן הארמי על בליך הגיד לו כי ברוח הוא. והוא תמהו לכאורה. ונראה פירושו על דרך שכבתבי לעיל דהיה יעקב מעלה ניצוצות שהיו אצל לבן ולא השair אצל לבן מאומה וגם הרמאות לךך אצלו. וזה פירוש ויגנוב יעקב את לב לבן הארמי, פירוש לבו של לבן על בליך הגיד לו כי ברוח הוא. וזה היה משל לבן כי יעקב אבינו היה איש תם:

אל תדבר עם יעקב מטופב ועד רע וגוי ישلال ידי לעשה עמכם רע ואלhai אביכם וגוי אל תדבר עם גוי. הדקדוקים רבים בכאנ. ונפרש על דרך קל וחומר אדם דין מעצמו (פסחים ס). וכל מקום עד ועד בכל ברכות כו). והנה לבן הרשע היה כהה שיחות האדם שהוא בזה הבדיקה שלומד מכל האדם הינו אפילו במה שבני האדם פחותים מדברים בענייני העולם הזה הוא מוציא בזה רמייא דחכמתה היאך לעבד הש"ת. האדם הזה אין צורך לרב כל והבן. וזה פירוש מאמריםஇיה ציריך בעצמו וכו', ודיקדקו לומר חכם ולא תלמיד חכם. ואמרו הינו הלומד מכל אדם שנאמר מכל מלמד הscalתי. מפני שעודתיך שיחה לי, פירוש שכל והסיפורים של בני אדם בעסקי העולם הזה הוא אצלי תורה והבן.

ואלhai אביכם אמר אליו לאמר וגוי מטופב ועד רע וגוי. למה גילה לבן ליעקב מאמר השם ורטן אשר עליו לבל רע ליעקב. כי (משלי י, ב) לא יחפוץ כסיל בתבונה כי [אם] בחתגולות לבו. וזה הפעם אשר זכה להלום הנבואה [על ידי] יעקב והתפאר בגבורות לבבו

בשער הדודאים היה ח"ז קטרוג על רחל שולולה במשכב הצדיק. لكن החלטה השכר בתינת השפהה וכזה עשתה רחל גם כן מקודם. והוא במליצה לשמים עbor רחל שתלד גם כן. ונאמר אה"כ ויזכור אליהם את רחל ודף"ח:

וישמע יעקב את דברי בני לבן וגוי לך יעקב את כל אשר לאבינו וגוי

וירא יעקב את פני לבן וגוי. ונקדדים לפרש את מאמר חכמוני ז"ל (אבות פ"ד מ"א) איזו חכם?

הלומד מכל אדם שנאמר (תהלים קיט, צט) מכל מלמד הscalתי כי עדותיך שיחה לי. המאמר זהה תמהו בעניין כל מעין. אבן נראאה, כל

אחד ציריך שיחה לו רב שילמוד ממנו בין תורה ובין עבודה באיזה דרך ישכנן אור וכל ימי חייו בזה העולם ציריך האדם זהה. אבן

האדם שהוא בזה הבדיקה שלומד מכל האדם הינו אפילו במה שבני האדם פחותים מדברים בענייני העולם הזה הוא מוציא בזה רמייא

דחכמתה היאך לעבד הש"ת. האדם הזה אין צורך לרב כל והבן. וזה פירוש מאמריםஇיה ציריך בעצמו וכו', ודיקדקו לומר חכם ולא תלמיד חכם. ואמרו הינו הלומד מכל אדם

שנאמר מכל מלמד הscalתי. מפני שעודתיך שיחה לי, פירוש שכל והסיפורים של בני אדם בעסקי העולם הזה הוא אצלי תורה והבן.

ונחזר לעניינינו, דהנה יעקב היה אצל לבן כדי שיוציאו ממנו ניצוצין הקדושים כידוע וזה היה כל כוונת יעקב שהיה אצל לבן. וכיוון ששמעו יעקב שבני לבן היו אמורים לך יעקב את כל אשר לאבינו, הבין הוא שכבר לך את כל הקדושה ואף על פי כן לא היה מאמין בעצמו.

שמחה

נטולי אלהים נפתלתי עם זו. נראה פירושו, דהנה באמת ק שלא כהוגן במא שמסרה זו סקרה ביעקב. אכן נתוכנה א תכלם אותה לאה וגדרלה העדויות י). וזו נפתולי וגוי, החתית. כי נפתל הוא מגירות הדינו העבריות שעשית היה זו כי יכולתי ושמע ה' תפילתי. שלא עשתה בזה שלא כהוגן:

בגד ותקרא שמו גד. קשה אבינו טעם לשום עובדא או שר שמות השבטים שהוא השם עבר או עתיד. ונראה פירושו, נתנה לאה שפחתה לע יעקב. שהותה עקרה נתנה שפחתה ול אבנה ממנה, כמו שנאמר בסחת ט, ב). אמן כוונת לאה וטחה מלדת ורצויה היה עוד והתפלל על זה לא שייך. כי שבטים זהה עשתה מעשה הדירה שפחתה נתנה לע יעקב והתעורר עליו מלמעלה מدت בן לעניים ובין לעשירים. בד לאה בגד, ר"ת גומל דלים זה להעמיד עוד שבטים והבן:

בתן אלהים שברוי וגוי ותקרא יששכר. וקשה למה תلتה סדרת השפהה, ולא בשכר ה לע יעקב כי שכור שכורתך. וזה וזה שבאם הייתה תוליה

הגדרה של פפח

משמעות

יבול מר"ח, הנה בריח נאמרה פרשת האסיך הכל נגמר אז, ובודאי באוטו ומכן האלדרות. והי' הויא שמאז מתחילה החווים לא ביצים אך אף שהי' הכל נגמר מ"מ לא נראה שמאז תחגנו יום. פסחים לוט לא אפרהן וקרד

מתחלת טין

קרבנו רבינו שנאמר ריאן העם מה אמר בעבר תגבור מעוזם פרחה נחרד ונעבדו

המצאות מונחים לפניו:

מתחלת עז היו אבותינו להבון מתחילה, דמשמע שזה הנטה דבר, ובאמת עז היה ההיפוך בן הקדש והענין הוא שככל הנסיבות שהו להם בפיזו בניחין אח"כ בתקדושה ונחפהך חילך רע לאה

מתחלת עזין היו אבותינו רצוב במד"ר אשרי תבחור ותקרב ייש נבחר וחקרב וכו' אברחות נבחר שנאמר אשר ביה באברט אבל לא נתפרק אלא הוא קי אי', וזה שאנו משבחין את המקומות שקי המוקום לעובdotו אף שלא נתפרקנו מצעם שמחמת הקירוב לבדו נתן עוז לבבנו סני שוב לקרב מעצמנו לעשות רצונו י"ז והוא אלו קרבנו לפני הר סיני ולא :

לנו את התורה דינינו:

מתחלת עוזין היו אבותינו ונ"כ הנר ישבו אבותיכם סני

כמ"ש הא"ע, ועי' בא התחובה "בחזקק יד החזאי גוג'" והינו עפ"י משהגדנו כבר דהה נצרך לחזק יד, ולא הי' כמו פרי שנשלם גידולו באילן שנופל מאלי או עובר שנשלםימי הרינו שיוציאו מאלי וained נצרך לשפטו ולחלשו בכח, היינו מושם שלא היו ישראלי במצרים כל ת' השנים, והוא כدمיו פרי הנחלש קודם שנתבשלה או עובר טרם נשלם ימי הרינו כבదיש כרעה שהושיט ידו למעי בהמה ושומט העובר שבמעי', והנה כמו פרי הנחלש קודם שנתבשלה היטב יש בו עוד חמרם המוצאים וכן העובר קודם זמננו דבוקה עוד בו ליהות המותרות מעי amo עד אשר ברבות הימים יתכו, כdimon זה הי' ישראל שבאשר יצא קודם כלות ת' השנים לבנק ביום ההוא לאמור בעבור זה עשה ה' לי בצדאי מצרים, יש לפרש עפ"י שהגיד הקדוש הרב ר' ברוך זצלה"ה בפסוק "ופסח ה' על הפתח" עפ"י מארכם ז"ל פתח לוי פתח כחודה של מחת ואני אפתח לכם כפתחו של אלום, ובגאולת מצרים פסח ה' על פתח זה שיפתחו הם אפי' מחודה של מחת. כי לא ה' בכתם לפועל כל כי היו במ"ט שעריו טומאה וכתיבב' ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה; אלא שהשיות עשה עמהם חסר על סמרק העתדי כ mish "בחזיאן את העם מצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה" וכן על סמרק עשיית המצוות לעתיד כברש"י בעבור זה בשביל שאקים מצוותיו, באופן דהיא שכחה, לא היו צריין עוד לעשות זכר ליציאת מצרים, כי לא הייתה משתכחת כלל, וזה פתחה את לבבו עד שידע אח"כ לשאל מעצמו ולהבין ותבינהו דעתו שלא יסתפק באמירתך בלבד ובמשמעותו עריבה ממעשה שעבר, אלא כמו שהיתה הכוונה בעיקר היציאה מצרים בעבור זה בשביל שאקים. ב חזק יד החזיאנו וגוי שנתבש בכח כנ"ל

יד החזיאנו ידוע ממצרים

מבית עבדים:

וישיאנו יודע לשאול את פתח לו. שניאמר והגדת לבנק ביום הדוא לאמր בעבור זה עשה יהוה ליל בצדאי מצרים:

יכול

בhem נשמות גבוחות שבכורה היו נעשים טוביים. וזה איןנו כנ"ל רק לפתח לו פתח אשר ברבות הימים יתכו, כdimon זה הי' ישראל לבנק ביום ההוא לאמור בעבור זה עשה ה' לי בצדאי מצרים, וכשהטא חזקה הזוחמא להתחפש. ועדין לא נקינו זמן עד עת קץ תיקון הכללי, וכל זה גרם מה שלא יכולנו להתחמה עד כלות ת' השנים:

ולגה בש"ס ביצה (ט"ו) "זוכר את יום השבת לקדשו" זכרו מאחר שבא להשבתו ופירש"י אין זכירה אלא בדבר המשתכח, וכן נמי יש לומר דאה"ג אם היו ישראל במצרים כל ת' השנים לכלה פשע ולהתמסחطاות ולא היהת בהם עוד שום מצרים שהיה קליפת מצרים שכחוב הארא"ז זיל דהיא שכחה, לא היו צריין עוד לעשות זכר ליציאת מצרים, כי לא הייתה משתכחת כלל, ואין זכירה אלא בדבר המשתכח, ואולי מטעם זה מצוות בטולות לעתיד לבוא שהאלקות תהאי' מארה ננד עניין האדם תמיד ולא יהיו צריין למצוות מעשיות להזוכרהו, אבל באשר בחזק יד החזיאנו וגוי שנתבש בכח כנ"ל

והתספנות הקשו ממה שאמרת
שלא לשם נוח לו שלא נבר
ו', העוסק בתורה שלא ל' **ב**
המות ותילקו בתוספות ב
וריבינו חיים אור זרוע **כ**
שמענישין אותו על מה שלט
מקום יש לו שכר על הלייט
לשמה. וכעין שכטב הדת
ביזוב בתעניית לשם אל דרכך
המצויה שעושה גדול מהו
במתענה תענית חלום בשם
ומכל מקום נפריעין ממנה סח
למייתב תענית לתעניתו. **ד**
הלשון חכמתו קודמות לירא
כך בא לידי יראה רך שהזאת
זה אמרו שאין חכמתו מתקי
מתקיימות עוד ומכל מקום כ-
תהייה מתקיימות. מה שאין ג-
ואין בו יראת שמים שלא כ-
זה אמר למה זה מהיר ב-
בגדר חכמה. וכן מצינו דבר
למיים ונדרש בגמרה שם ז
הגון דתלמידי הגון כתיב
מיים. ובגמרה (חולין קל"ג) **ה**
שאיינו הגון גוף וכו' כוו
חמורים מאד. אך האמת
ללמוד לתלמיד שאיינו הגון
אומרים שאף שעדיין אין בכ-
הגון וילמוד על מנת לעיסוי
צמא כיון שצמא ויש לו חס
יכוף עצמו לילד למדוד וא-
шибא לידי לשות. וא-
בעוד שלא היה הגון והחכם
מכל מקום יכיארו הלימוד
לשמה ויזוך לבו ויהיה
לחכמתו וייה חכמתו כ-

במוקם אחר: סנגורין צ'ז': שנגאלין על ידי תשובה ונتابאר ר"ה י"א). בתשרי עתידיין להגאל וכשייתנו ר'ה י"ז). מלכיות שתמליכוני עלייכם ואם יוכו לתקן בששלימות כמו שמרמו הנוטן בים דרך או היינו בגאלין בתשרי על ידי תשובה כשית ר' אליעזר סנגורין צ'ז': שנגאלין על ידי תשובה ונتابאר

פרשת שופטים

[א] **שופטים** ושותרים תנתן לך בכל שעריך
אשר ה' אליהיך נתנו לך
לשפטיך ושפטו וגוי. במדרש רבה פרשה זו רבנן
אמרו שיהא השוטר כשופט כשייחיו המעשין
כנגד המקל והרצואה ושלאל יהא המכחה ציריך
לקלות. ופירש מתנות כהונה שהשופט יוכיח את
עצמיו וכו' וזה יעמוד לו במקומם מקל ורצואה. זהה
פירוש שופטים ושותרים תנתן לך לעצמך. שייהי
לעצמך שופט ושותר ופירוש שופט להבנין דברי
תורה בלב חכם לימינו, שוטר הוא כנגד הלב
כסיל לאיים על עצמו שיש מקל ורצואה. וזה
שייהי לשוטר לעצמו לשום לפניו יראת העונש
ולעשות הגדרות לעצמו נגד הלב בסיל. וכן
נדרש בתנומא (פרשה זו) שופטים ושותרים תנתן
לך" שלא יהיה בהם דבר של פסולת מעשה וכו'
ומסימים שלא יהיה בשופט דבר של פסולת דרש
גם כן תנתן לך לעצמך. ולפפי פירוש זה מי מצוה
וז על כל אחד מישראל להיות לעצמו שופט
ושותר ומג"ל למיילך דקאי על דיןיהם ושותרים?
אך ממה שנאמר אחר כך **"ושפטו את העם וגוי"**
היבנו שמי שייהי שופט ושותר לעצמו יובל
לשפט את העם גם כן. אך להפירוש זה ציריך
להבין לשון "בכל שעריך וגוי", גם "לשפטיך"? אך
הענין הוא על פי שאמרו בגמרא (שבת ל"א:) כל
אדם שיש בו מורה ואינו בו יראת שמים דומה

שמניהיגין את העצה. רבי אלעזר אומר, אם אין שופט אין שופט. ביצה. בין שנתחיב אדם בבית דין לחברו, אם אין שופט שיזכיא ממנה, בין שפירוש מן הדין, אין ספיקה בידי הדין לעשות לו כלום, אלא אם כן מוסרו בידי השופט, והשופט מוציא ממנה. אמר רבי אלעזר בן פרת, אלמלא סיטנו של יואב, לא היה דוד יכול לעשות את הדין. וכן הוא אומר, וימליך דוד על כל ישראל והוא עשה משפט וצדקה לכל עםיו, ויואב בן ארניה על הארץ (דבר הימים א ייח). וכי דוד ויואב שופטים כאחד. אלא כל מי שאינו שומע לדין, מוסרין אותו בידי יואב ומוציא ממנה בעל ברחו. וכן איוב אומר, אב אנכי לאבינוים ורב לא ידעתי אחקראתו, ואשברה מטלעות עול, ומושנו אשלייך טרכ (איוב כ"ט).

(ג) **שפטים ושוטרים**. אריך שהיה השופטים בעלי זרע במעשים טובים. שכח עשה משה, ויבחר משה אנשי חיל

(שמות ייח), בתורה ובמעשים טובים וגבורה. ואրיך שהיה נקיים מכל משפט, שלא יהיה לאדם פתחון פה עליהם. במשה שאמר לישראל, לא חמור אחד מהם נשאתי ולא תרעתה את אחד מהם (במדבר ט"ז). ושאל אל שאמיר, הנני ענו בינו לבין ה' ונגיד ממשיחו את שור מי לכךתי וחמור מי לכךתי וגוי (שמואל א יב). הו אומר, שפטים ושוטרים, שלא יהיה בהם דבר של פסלת. מעשה רבבי חנינא בן אלעזר, שהוא לו אילן גטו בתוכו שדהו ונופיו נוטות לשדה אחר. בא אדם אחר וקבל לפניו ואמר, אילנו של איש פלוני נוטה לתוכך שדי. אמר לו, לך ובא לך. אמר לו, כל הדין הباءים לפניו, מיד אתה פוסק, וריני אתה מאוחר. מה עשה רבבי חנינא, מיד שלח פועלים וקצת את האילן שהוא

יעז יוֹסֵף

(ב) **אלמלא סיטנו**. פירוש, אימת גבורתו. וברבה ופסקתא גרסו שטרו, וכן העתיק מקדרש מלוי בגורע אברהם שעיל הספרי. ומקורי המדרש לשוטרים פרנסים, שמע מה שמשפט שוטרים מלשון ומגנרט משטרו בארץ שהם אשר בידי הכהן והפקיד להוציא לאור משפט השופטים, ועיו ברא"מ מה שכתב בשם הרמב"ם: (ב) הו אומר, שפטים ושוטרים בו. דיק מדונה אליה למיקר שופטים ושוטרים תתן לך כמו דעתך שום قضים עליך מלאה. ובמו שדרשו חכמוני זרונים לברכה כל משלימות שאיתה משלים עליו, אלא שהוא הדבר לדין ששותפים ושוטרים תתן לך בעצמך ואחרך לך תהיה שופט בכל שעריך על דרך קשط עצמן ואחרך לך קשط אחרים:

צ את הקומות ואת אומר ויגבה לבו. שנאמר, ושםרו דרכן בין, ראו כי המصحف להרניין אלא מפה נשיכיל וגוי ושפטו טרינו בתורה למנות את פמה וכמה. ומגין אנשי חיל וגוי. וכך ויצא לך שם בגויים זה זה דין, שנאמר, לים אלא על קלוקול יככ, שם שהיה לך בך יליין בה ועתה לך יליין בה. לך וכי תבל כי יבא צר וכי מונת פהניכת וגוי, וא נפרע לעצמו מן ישראל וגוי ואנkickמה אמר, ולכן נשבעתה דין, שנאמר, אביר אב בית דין להפרעה יב אחינו, ואשיבתך לך אמר דוד, מגיד לך אמר דוד, מגיד

צרים, אלו הפרנסים

זה לא כתוב ביחס שפט רם פטו כי לה. והמי תבות כי פוטים ביפיך וגוי. כי ככל בקרבה גם צדיקים:

שנאמר, ויהי ש
על שמך, שנא
ישראל, שנאמר
לוב. ונקראו על
הרגין, שנאמר,
ויאמר מי שמה
שנאמר, וירא נ

(ו) שפטים

את העם משפט
שנוטל את שלו
משפט אדק, בון
ומאלין אותו מ
גשוף (תהלים פה)
(שם), קדוש ברו

(ז) לא טה
הרא
אחר, לא טה נ
עומד ועשיר יוו

שנאמר, לך רד ב
שלטה משפטה את
תלמוד לו אמר שופטים
עיר ועיר ברי בתי דין
בירושלים שיש בה
শמו ציאנו גול מטה
צדקה ותובה והшибו
משמע שאם מושיב
ט"ז שלא יושיב א

בתוך שדהו ונוטה לשדה אחר. למן בא אותו האיש לפניו לדין. אמר לו, ולמה אילן שלך ענפיו נוטין לשדה אחר. אמר לו, צא וראה בשם שאת רואה את שלו, כך עשה את שלו. מיד חלק ועשה כן. לפיכך כתיב, שפטים ושטרים,

שלא יהיה בשופט דבר של פסלחן.

(ד) תתן לך. אתה חמנה שופטים בכל שעיריך. שפעמים בשכבה בימי דינין יושבין בערים, בשני ובתמיישי. ואם עמך הולכה לפניהם, כי שואלין לבית דין שבלשפת הגזית. ושפטו את העם משפט אדק, שיחיו מטבח את העם לבך אדק. אמר רבי יהודה ברבי שלום, שיחיו מטבח ומלמדין עליהם זכות לפני הקדוש ברוך הוא. ממי אתה למד. מגדרוון בן יואש, שביהם היה ישראלי באברה, והוא הקדוש ברוך הוא מבקש אדם שילמד עליהם זכות ולא היה מוציא, שהיה הדור דל במצוות ובמעשים. כיון שנמצא זכות בגדרוון, שלמד עליהם זכות, מיד נגלה עליו המלאך, שנאמר, ויבא אליו מלאך ה', ויאמר לו, לך בכח זה (שופטים ו'), בכם זכות שלמה על בני.תו, ושפטו את העם משפט אדק, שיחיו מלמדין זכות על הדור.

(ה) תתן לך, ולא לאמות הארץ. דבר אחר, תתן לך, מלמד, שנקראו הרגין על שם משה. זה אחד ממשלה הרבה טהר מטהר מטהר משה נפשו עליון ונקראו על שמך. נתן נפשו על התורה,

עמץ יוסט

(ד) תנת לך. אתה תמנה בו. דיק זה דמדלא כתיב סתום תנת בכל שעריך, על פרחך אתה למייר לך חינו אל בעל דין יהיה סנהדרין בכל שעריך, אמנים דיןעים עצמן כי יהיה ריב ביןיהם בין דין לדין שער אחד מיחד מלשכת הגויים ויעשו על פיהם: **שחתה הדור דל במצוות ובמעשים.** דיק זה מדעתיב שם וידל ישראל מאיד שמייסטר, דהא בבר כתיב שפטים י' דין ולא ישאיו מהיה בישראל ושה ושור וחמור, אלא על פרחך שפירושו שחייו דלים במצוות ובמעשים טובים: בגדרוון, שלמד עליהם זכות. קדיתא במדרש הובא גושי' שם שפחח היה ואמר אםש הקרי אבא בצעת ישראל מצרים, אם צדיקים היו אבוזתינו עשה לנו בזוכותם, ואם רשעים היו, כשם שעשלה להם גפלאות חם בזעשה לנו חם: **שנאמר, ויבא אליו מלאך ה', ויאמר לו, לך בכחך זה.** הוה בפרקא לך איתה ויבא מלאך ה' וישב ונוי וירא אליו מלאך ה' וגוי, ויפנו אליו ה' ויאמר לו לך בכחך זה והושעת את ישראל מבר מזון: (ה) ולא לאמות הארץ. רצונו לומר שאנו מציין למנות שופטים בכל פלא ופלא. עינו סנהדרין נ"ג, ואפשר שאין ישראל אין מוציא לאמות מדרים בארץ ישראל (זיה וצמן): **ונקראו על שמך,**

משה רצונו לומר כלל של שים רכוא נפשות ישראל בדור ההוא האמינו שהש"י חפץ בהם [וממילא גם כן במשה אשר הוא ממש הם, כמו שאמרו ז"ל (ב"ב קכא): שכל זמן שהי ישראלי נזופים לא נתיחד הדבור למשה. וכמו שכחתי במקום אחר כי בכל הטעמי ישראל חטא גם כן משה שהוא כלותם, כמו בעגל העוננות וכיצד, ועל ידי הצעיר והעגמת נפש שיש לו בנסיבות הלב מעוננותיו, על ידי זה מתעורר תוקף נקודת משיח הגנזה בו ומאייר לו. ועיין שם (ריא): דמואר של גינוים בא לבן עדן, והוא הסימן על העגמת נפש שנתקבל לפניו יתרך, כאשר בא על ידי זה לעונג דהינו גן עדן, והיינו שמאיר לו מנקודת משיח, רצונו לומר השלימות שבסוף. ועיין בני ישראל כן, כמו שאמרו בעבודה זודה (ה). באו ונחזק טובה לאבותינו כי' (שאלמלא כהן) וברוך הוא אש נחית מלUILIA, רק כיון דטמי שם דההוא אש נחית מלUILIA, רק כיון דטמי לאראעא לא דקיק. רצונו לומר שהוא מיראה עילאה, ועל דרך שאמרו ז"ל (חגיגא יג:) נהר דינור מזיענן של חיים מתוקף היראה שלם. וירוד על ראש רשעים ועל ידי זה מה תלבנים וזוכים ראי שמי דיקא לשמש צדקה יעוץ ומקבל נחת רוח מן החלק הטוב שבם.

[קנה] הכבוד של האדם בעולם הזה הוא כפי טהרטו בדברי הרשות שלו, שהם הלבושים בעולם הזה לדרכי המצויה. וכמו שאמרו בוחר (בשלה טא). דנצה והוד לבושי מלא, והם תרין כדי ערבה כמו שאמרו ברעיא מהימנא ובתק nomine שלעליהם, אמרו ז"ל בוקרא רכה פרשת אמרוד ערבה לא טעם ולא ריח כך כי' עיין שם²⁰. וכן המשילו בחולין

נקודה הוא סובל צער על עוננות, כתעם מדוכה מעוננותינו, ומჭיל בזה העונשים דיסורין. ועיין שם דמקבלים בגין עדן, רצונו לומר שמתעורר על זה מכח דברי תורה, עיין שם בוחר (רי). דוקיע שעל הגן עדן ונעשה בדברי תורה עיין שם²¹. והיינו שרואה החומר העוננות וכיצד, ועל ידי הצעיר והעגמת נפש שיש לו בנסיבות הלב מעוננותיו, על ידי זה מתעורר תוקף נקודת משיח הגנזה בו ומאייר לו. ועיין שם (ריא): דמואר של גינוים בא לבן עדן, והוא הסימן על העגמת נפש שנתקבל לפניו יתרך, כאשר בא על ידי זה לעונג דהינו גן עדן, והיינו שמאיר לו מנקודת משיח, רצונו לומר השלימות שבסוף. ועיין שם דההוא אש נחית מלUILIA, רק כיון דטמי לאראעא לא דקיק. רצונו לומר שהוא מיראה עילאה, ועל דרך שאמרו ז"ל (חגיגא יג:) נהר דינור מזיענן של חיים מתוקף היראה שלם. וירוד על ראש רשעים ועל ידי זה מה תלבנים וזה גמור דעתיבת החטא ולעדובם להם זהה, אפילו רגע אחד די.

(קנד) בשם שעריך אדם להאמין בהש"י, כך צעריך אח"כ להאמין בעצמו. רוצה לומר שיש להש"י עסוק עמו, ושאינו פועל בטל שבין לילה היה ובין לילה אבד, וקצתתו שדה של אחר מיתתם נאבדו ואינם, רק צריך להאמין כי נפשו מקרו החיים יתברך samo. והש"י מתחנן ומשתעש בעה כשבועת רצונו.]

20. וזה יקהל ר. א. חרוגם הолосם: "כ"ב אותיות רשותה וחוקוקות ברקיע ההוא (שער גן עדן). כל אות אות נוטפת טל, מטל שלמעלה, על הגן. ומTEL הוהו ורחיצות אלו הנשומות, נוראות, אחר שטבל עצמן בנהר דינור להטהר. והTEL איןו יורד אלא מתחז אותיות הרשותות וחוקוקות ברקיע ההוא. משום שאלו האותיות הן כלל התורה ואותיהם דקיע סוד התורה, כי מאש ומים של התורה נעשה". זאת והזהר ברי"א, ב. אייני מעתיק מפני אריכותו ועומקו.

21. ויקרא רכה ל, יב: מדמה ארבעת המינים לארכעה סוגים של יהודים, האתרוג יש בו ריח וטעם — תורה ומעש"ט וכור, "מה עבה זו אין בה טעם ואין בה ריח. כך הם ישראל שי בהם בני אדים שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים, ומה הקב"ה עשו להם, לאבדן אי אפשר, אלא אמר הקב"ה: יוקשו כולם אגדה אחת והן מכהן אלו על אלו, ואם עשיהם כך אותה שעה אני מתעללה". אם כן ערבה היא לבוש למזונות ארבעת המינים.

* מדברי תורה ממילא הוא מוכן כי תאות, כי אי אפשר شيיא פניו כך הם שנייהם בלבד, ואין האחד זה רק ברגע כימייה, אבל תיכף דבנה האחרת, והמנה לבו להש"י משראה אורו שם. כי היראה היא שאל מבני אדם, כמו שנאמר לו מה ה' אלהיך שואל עמוק כי ידיב הכתה לחכימין, ונאמר כי זה מפי דעת ותבונה. ואתערותה ד להיות מוקדם, ועל זה אמרו (זה) פתחו לי פתח חכמה תבואה בכל שהוא יראה, ואוז יושפע בלבו בה. ומילא על ידי הכמה תבואה זה, ואוז תבאו עוד חכמה וחוויה שהיהה כפתחו של קמאי וב└בך שהיהה נקב מפולש רצונו לומר שהיא ממעקי זה גמור דעתיבת החטא ולעדובם להם זהה, אפילו רגע אחד די.

מת נפש שיש לאדם על עוננותיו ישורין, וכמו שאמרו בוחר (יקהל ח עיין שם²²). וידוע דנפש מהניג הכולת כל נפשות הפרטיות ואש משיח היא כל נפשות כל אר השלים של השתדרותם נcopyame שאהובו כולים נפשות כל תחולתם ושרשם ומקור מוצאים, נפש פרטני נקודת השתדרותו אל מיתוי היא נקודת משיח. ובאותה

הס שישראל בגלותם. ואלו הרשעים והרשעים שבם. זה שכתוב: והוא הכל הולמים. אז משיח נcomes בהיכל יבאו עלי. וכולם באים עליו. ולולא שם של ישראל על עונשי התורה. זה הוא פלוי יסורים בשכל ישראל ב"מ פד,

ברצואת יי' אוthon בתשובה ז
שעות קודם ר"ה, נס אויבין)
הכ' בת דינים קש"ה ודין
לרצואן הינו ברצואת יי' וכ'
בשמחה וישראל ב' געטב
בגימטריא ב' געטב

יב) **אומרים** בגנום הסילוות
דריכנו ונחורה
פושטה לקבל שבים, עין פ"ד
יש לפרש פשיטת האותיות ט
טוליו ימי"ן חוי"ה (כינוין) ה
ז'ך מ"ט י'ך נ'ין י'ך ל
רחמ"ם, הוא סוד התפשטות
אומרים ומתלא עליון:

ו) **אשובה** עד לפреш כי
פשיטת היבין
הימין הוא גם כן מילוי יסון:
בוחשב חז' פשוטה דאי'ק
בגימטריא תעת'ג, (ואל ז
בחשבון הזה לה לחש
דורי בעותה ר' חותם
מ' פטוחה בסוף תיבת), ז
אומר לך, הנה למך הש"ז
רחלמים על ידי י'ג מודות של
קדישא זקן מלא רחמים, ז
תפוצות הגולה לומר הר'ג
ההם בזמן הזה, והנה בה
(בעל הקורנים מאמר ז זכט
ידין הקדוש מוהר שבט

ה) עי פסלו בטבת מאמר ה ס"ז

זהו אשר פירשנו את זכות
מןאותיות דוא', בפ"ז
מן דיקנא קישא אויב ה'ל
זהו אשר פירשנו (בז' תפלת
(תהליט י' י' זפונד תמלא ז
צפ'ין בחשבר ז פטוטה תיב
תמלא בטגמ, כי בט' בבל'ה

וזהו גם כן מה שיש לפреш (וברים ג' ג') ואתחנן אל
יי' בע"ת ההוא לאמר, דנה מניית קיבול
התפלח כתיב (איכה ג' מ') סכתה בען ל' מעבור תפלה,
עננים הם המסתם מהקליפות המכטבים פתח שער
שטים על ידי העונות לכל תוכל התפללה לכנות, והנה
בחדר אלול ומן פתיחת שער שטם לקבל התפללה
וחתונות, וזה פעיל משה לכל ימות עולם על ידי
מלחמת סיכון וועג, שסילק מזוות הקליפה מן פטה
הקדשה ונפתחו שער הקדשה, ויבוואו קדושים זה
השער ל'י' בתפלתם ותשוכתם, ושער שטם נפתחם
לקבלם ברצון, והנה גם הוא התאמץ או בתפללה בעט
ההוא דיקא, לאמר לדורות שבעת החוא פתוחים
שער שטם לקבל תפנות ישראל ברחמים, ודי בזת.

ב) **בתחלה** אלול קורין תמיד סוד (בדרכו ט' יט)
שפיטים ושוטרים מתן לך וכו', **שזהו**
התחלה התשובה ועקרה אשר הבעל תשובה מהובב
להוшиб שופט ושותר אצל כל שעירין, דהינו כל
החויסים אשר המה שערם באדם שפטיהם הבורא
ית' לשחטמש עליהם, כגון ענייניהם ואזוניהם וחוטם
ופ'ה ורא'ש הגויה, מהovic האדם להוшиб הדעת'
לשופט' אצל כל שע"ר ישפט בצדק את אשר ישמש
בחושים ואת אשר ינית, ושותר' הוא אשר יוניש
את העובר, כמו כן יושיב האדם שותר את אשר
יעניש, הינו אם יוזמן אשר יסתכל בעינו בדבר
האסור או ידבר בפזו את אשר לא ורצה ל'י', וקבל
על עצמו עונש זה בממון לצדקה והן בגוף בסיגוף
ותענית וכיווץ (וכמו שנחגנו תמלידי הרמן ז'ל),
זהו עיקר גדול לתשובה, הארכתי בספריא אנרא דכללה
(חחלת פרשת שופטם).

יא) **הקדים** לנו הש"י חדש אלול לימי רצון ולומר
התשובה קודם ראש השנה, הנה ראש
השנה הוא ב' ימים (בזמן הזה), שני בת דינין קשה
ורפה כנודע מכתבי האריז'ל (פרעה שcid פ"א), יומ
א' דינא קשיא סוד לא"ה, יומ ב' דינא רפיא סוד
רח'ל, הקדים לנו חז'י מזור ותרופה כל חדש אלול
תרצ'ז' שעות מנין קש"ה ורפ"ה, (משל ט' ז) ברצואת
יי' דרכיו איש גם אויבינו - הינו המקטריגנים לפני
הbatis דינים אשר יכוו בני האלקום להתייצב וכו'
אלו מיטננים לוכות ואלו משמאליים וכו', אבל
ברצואת

לומר בעט החוא כמושיר אמיתי נעשה, על כרך
בא לומר שהעת החוא דוקא בסגולה, ותבון הדבר
על פי דברינו הנ"ל, ע"ת היא אלול שהיא ע' ניטומף
על ר"ש ומתחות שע"ר לדופקי בתשובה, מי שרוצה
ליכינס אל הקודש פנימה יבא ויכנס דרך השער ל'י',
וכן ה' ניטומף לד"ל ומתחות הע' פתחה לשכבים
לקבלם בסבר פנים יפות, והנה לפי זה אלול הוא
דלא'ת ושבוע' ר' החיבים במווזה, (חו'ג וט), וטעם מצות
מווזה לישראל הוא לשמרה בפתוחיהם לבן כל שום
קליפה לבוא אל בתיהם פנימה, והנה כתוב המגלה
עמווקות (אוף לה, מא) סיחו'ן ע'ג'ג בגימטריא יג'ר',
מןין השמות הנכתבים על המזווה לשמרה דהינו
כו'ז' במקצת' צו'ן, וכתבנו במקום אחר (אגוד'ע סי'
לה) הטעם, והנה סיחו'ן עוג היו ב' קליפות גודלות והוא
ישובין על הספר של ארץ ישראל לשמר לבן יוכלו
ישראל בקדושיםם לבוא אל פתחה של ארץ ישראל,
על כן אחר כיבוש סיכון וועג נאמר (במדבר כ' ג') ויגר
מוואב וכו' (יג'ר דיקא) (במ"ר כ' ב') אמרו סיכון וועג
שהיו שומרי אותנו כו', מוהה התבונן כמו בקדושה
cotbenin השמות הקדושה יג'ר לשמרה לכל התנאים
הקליפה, כמו כן (זה לעומת זה) בקליפה, קליפה סיכון
ועוג יג'ר היה להבדיל בעין מזוהה מצד הקליפה
לשמרה לכל תנאים הקדושה, ע'ב היה בהכרח מקודם
למלך המזוהה שכלייפה הינו סיכון עוג יג'ר כנ"ל,
ואו תוכל הקדושה לנכון בשער ודלת, על כן ניתן
ארצם לנחלה לשני המתוות וחצי המטה, כבר ידעת
כי כל שבט יש לו צירוף חוי'ה מיוחדת, אם כן ב'
המתוות וחצי המטה (הגהה) (ה' ב' חוי'ת וחצי חוי'ה
הוא מנין ס'ה מנין מזוהה, הינו לאחר ששלקו מזוהה
שבקליפה קבוע תיקף מזוהה בקדושה ועל ידי זה
תכם הקדושה בשע'ר ודלא'ת, וכיוון שהודעתיך אשר
חדש אלול הוא שער ודלת הוויכים במווזה, אם כן
החדש הזה דיקא היה מסוגל לוות לשלק מן שער
והויל מזוהה שכלייפה ולקבוע מזוהה בקדושה, על
כן אמר משה ונכח בעט החוא (דיקא) את הארץ
וכן אמר משה ונכח בעט החוא (דיקא) את הארץ
וכן נתתי לראובני ולגדי וכו' לחצי שבט המטה,
הינו בעט החוא דיקא שהוא שער ודלת כנ"ל,
סילכנו את המזוהה שכלייפה וקבענו מזוהה בקדושה
בנ"ל.